

Onderweg naar een nieuwe bijenhoudersorganisatie

Marleen Boerjan en Mari van Iersel

Het mond-en klauwzeer (MKZ) virus kan onze bijenvolken niet besmetten maar het virus kan wel de imker en zijn organisaties verstoren. De jaarvergadering van verschillende organisaties is afgelast om verspreiding van het MKZ virus te voorkomen. En dat terwijl op deze jaarvergaderingen belangrijke zaken voor de toekomst van de bijenhouderij in Nederland op de agenda stonden. Immers, in de meeste van deze vergaderingen zou er gesproken worden over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een nieuwe Nederlandse Bijenteeltorganisatie. De discussie rondom de (mogelijk) nieuw te vormen organisatie roept bij de redactie veel herinneringen op. Bovendien maakt zij zich zorgen over de voortgang van het onderzoek naar de mogelijkheden om te komen tot één organisatie. Daarom deze bijdrage.

Zo ongeveer 12 jaar geleden begonnen de eerste besprekingen tussen de redacties van Bijenteelt, het toenmalige maandblad van de Zuidelijke bonden, en 't Groentje, het maandschrift van de VBBN. Twee jaren van regelmatig overleg tussen redacties en vertegenwoordigers van hoofdbesturen waren nodig voordat het eerste nummer van Bijen, nu 10 jaar geleden, kon verschijnen. De organisaties en de redactie van Bijen zijn nu trots op hun blad. De beginfase liep niet zo vlotjes: veel vragen met betrekking tot identiteit, onafhankelijkheid en financiële consequenties.

Emoties en vragen die nu opnieuw oplaaien in de discussies en het onderzoek naar de mogelijkheden om te komen tot één Nederlandse Bijenhoudersorganisatie. Een onderzoek dat afgemaakt moet kunnen worden zodat de leden uiteindelijk een goed gefundeerde beslissing kunnen nemen over het al dan niet opheffen van hun bestaande organisatie en het oprichten van een nieuwe organisatie.

Het lijkt er nu echter op dat zelfs de voortgang van dit onderzoek in gevaar komt, nu een van de deelnemers, de bijenhoudersbond ABTB, die al een flink stuk gevorderd was in haar informatieverstrekking naar haar leden toe, plotseling afhaakt.

Het oude is niet meer

In het verleden zijn regelmatig pogingen gedaan om tot één bijenhoudersorganisatie te komen, echter

steeds zonder succes. De cultuurverschillen tussen de organisaties waren toen niet te overbruggen. Bovendien was de noodzaak tot samenwerking minder groot. De verschillende verenigingen telden veel meer leden. Het Rijksbijenteeltconsulentschap gaf duidelijk leiding aan de bijenhouderij. De individuele imker kon er met al zijn vragen terecht. De assistenten van de consulent kwamen zelfs bij de imker op bezoek om hem te helpen zijn problemen op te lossen. De maatschappelijke acceptatie van het houden van bijen was veel groter. Een imker was toen iemand die een beroep uitoefende, weliswaar geen beroep waar je van kon leven maar belangrijk genoeg om de aandacht te hebben van het ministerie van landbouw. De bijenteeltorganisaties voelden zich gesteund door de rijksbijenteeltconsulent en konden zo al hun aandacht aan het imkeren zelf wijden. Het wegvallen van dit consulentschap brengt de huidige georganiseerde bijenhouderij steeds meer in de problemen. Jaarlijks daalt het ledental met ongeveer 200 imkers.

Hét grote verschil met vroeger is dat de bijenteelt niet langer meer een zorg van het ministerie van landbouw is en dat de organisaties van bijenhouders daar bijna niet meer op kunnen steunen. Alle werk moet door de organisaties zelf gedaan worden en dat legt een flinke last op de schouders van hun bestuurders. Het begint voor iedereen zo langzamerhand duidelijk te worden dat samenwerking noodzakelijk is. Die samenwerking tussen verschillende organisaties brengt echter veel extra overleg met zich mee. Alle energie die voorheen het imkeren zelf ten goede kwam, moet nu gestoken worden in het overbruggen van de cultuurverschillen die er kennelijk nog steeds tussen de vier organisaties blijken te bestaan. Het is zaak die verschillen zo snel mogelijk weg te werken, zodat het imkeren weer de volle aandacht krijgt. Voorwaar niet de minste reden om het streven naar één organisatie te ondersteunen.

Daarbij komt dat er in onze huidige samenleving ontwikkelingen gaande zijn die de imker en de bijenteelt nieuwe mogelijkheden bieden. Maar om deze mogelijkheden voor de volle honderd procent te kunnen benutten moeten onze huidige bijenhoudersorganisaties wel naar buiten kunnen treden en dat kan alleen als we niet vast willen houden aan het oude. Het is om deze reden dat

onderzoek naar andere vormen van samenwerking tussen de bestaande imkerorganisaties van essentieel belang voor het voortbestaan van de Nederlands imkerij.

Uiteindelijk beslissen de leden

Op dit moment is er onder de verantwoordelijkheid van de Bedrijfsraad een werkgroep 2000 ingesteld. Een werkgroep die de vier betrokken hoofdbesturen adviseert met betrekking tot zowel de organisatorische als financiële consequenties van een nieuwe bijenhoudersorganisatie. Met de adviezen kunnen de hoofdbesturen vervolgens de leden een voorstel doen. De leden worden dan in de gelegenheid gesteld hun eigen hoofdbestuur het groen of rode

licht geven om verder te gaan met het onderzoek naar de mogelijkheid van eenwording van de bijenhoudersbond ABTB, LLTB, de VBBN en de ZLTO. Het zijn uiteindelijk de leden die besluiten om hun bestaande organisatie op te heffen en verder te gaan in een nieuwe organisatie waarin oude elementen herkenbaar zijn maar die slagvaardiger en beter aansluit bij nieuwe functies in een moderne bijenhoudery. Overigens ziet het er nu naar uit dat de toekomst van de bijenhoudery in handen ligt van veel actieve imkers die, buiten de bestaande organisaties om, allerlei initiatieven nemen, met name als het gaat om drachtverbetering, selectie en koninginnenteelt. Het is dus de hoogste tijd dat wij, leden van bestaande imkerorganisaties, ons richten op de wereld buiten ons.

196 Een kleurrijke promovendus

Marleen Boerjan

Het aantal wilde bijen langs spoor- en wegbermen en in het stedelijk groen neemt gestaag toe, zo kunnen we met een regelmaat van de klok lezen in kranten en tijdschriften. Verantwoordelijk voor deze vooruitgang zijn onderzoekers van het Onderzoeksinstituut voor de Groene Ruimte, Alterra, in Wageningen. Veel van dit werk is ingang gezet door de bij imkers welbekende Prof. dr. Piet Zonderwijk. De initiatieven van Zonderwijk worden inmiddels voortgezet door de op 7 mei jl. gepromoveerde dr. Arie Koster. Vele imkers kennen Arie Koster van lezingen over het belang van ecologisch groenbeheer langs de spoorbermen en in stedelijke gebieden. Vele wegbermen en andere groenstroken worden inmiddels – mede dankzij hem – met inheemse plantensoorten ingezaaid. De bewoners van nieuwbouwwijken genieten hiervan vooral in maanden mei en juni. Maar niet alleen mensen genieten van de bloemenpracht, ook (wilde) bijen, vlinders en kevers profiteren van de rijke nectar- en pollendracht. Het aantal wilde bijensoorten neemt daardoor toe, zo bleek vorig jaar uit onderzoek in de gemeente Ede. De redactie van *Bijen* heeft daar destijds te weinig aandacht aan geschonken. Dat is ons bij het verschijnen van dit proefschrift duidelijk geworden. Als blijk van waardering voor het vele en goede werk dat Arie Koster verzet heeft, laten we in dit juli-augustusnummer bloemrijke bermen uit de omgeving van Ede, Renkum en Wageningen zien. De foto's zijn gemaakt door dhr Fr. Janssen uit Heelsum. Wij feliciteren Arie Koster van harte met de door hem behaalde graad van doctor aan de Wageningen Universiteit.

